

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

16.09.2021. Nr. 30.1-8.7/8.7/143065

Uz 17.05.2021. Nr. b/n

SIA "P"
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests ir izskatījis SIA "P", reģ. Nr... (turpmāk – Iesniedzējs), 2021.gada 23. augustā iesniegto 2021.gada 17.maija iesniegumu "Par uzziņas sniegšanu" (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzējs iesniegumā norāda šādu faktu aprakstu.

Iesniedzējs saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 98.pantu lūdz sniegt uzziņu sekojošā situācijā.

Iesniedzējam šobrīd notiek sarunas par aizdevuma saņemšanu no Iesniedzēja īpašniekiem – fiziskām personām (plānotā aizdevuma pamatsumma – 20000,00 EUR). Aizdevuma līgumā paredzēti arī aizdevuma procentu maksājumi (plānota 20% gada procentu likme). Aizdevuma termiņš – 3 gadi. Citu aizņēmumu Iesniedzējam nav. Pašu kapitālu veido pamatkapitāls 2800,00 EUR apmērā. Tā kā Iesniedzējs reģistrēts Komercreģistrā 2020. gada novembrī, Iesniedzējs pirmo apvienoto Gada pārskatu iesniegs likumos noteiktā kārtībā – līdz 2022.gada 30.aprīlim.

Saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta trešās daļas 13.punktu, brīdī, kad fiziskām personām tiks veikta aizdevuma procentu izmaksa, no izmaksājamās summas tiks ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis 20% apmērā un ieskaitīts valsts budžetā. Aprēķins tiks veikts sekojoši:

Ja par 2021.gada septembri (2021.gada 10.oktobrī) tiks aprēķināti viena mēneša aizdevuma procenti 333,33 EUR apmērā, tad pirms procentu izmaksas no fiziskām personām 2021.gada oktobrī tiks ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis 66,67 EUR apmērā (kas tiks ieskaitīts valsts budžetā) un atlikusī summa 266,66 EUR tiks pārskaitīta uz fizisko personu bankas kontiem. Šāds aizdevuma procentu aprēķins un izmaksa tiek plānota katru mēnesi 2021.gadā un arī pārējā periodā.

Savukārt Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 10.panta pirmā daļa nosaka kārtību par nodokļa (uzņēmumu ienākuma nodokļa) bāzē iekļaujamiem palielinātiem procentu maksājumiem. Detalizēts aprēķins norādīts Valsts ieņēmumu dienesta mājas lapā esošajā metodiskajā materiālā “Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijas aizpildīšanas kārtība” 18.lapaspusēs 17.piemērā.

Nemot vērā iepriekš minēto, Iesniedzējs lūdz sniegt uzziņu un atbildes uz sekojošiem jautājumiem:

1. Vai Iesniedzējs ir pareizi izpratis likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” un Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normas un fiziskām personām aprēķinātie aizdevuma procentu maksājumi var tikt aplikti vienlaicīgi ar diviem nodokļu veidiem?
2. Vai Iesniedzēja aprēķins par iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieturēšanu un ieskaitīšanu valsts budžetā ir veikts korekti un atbilstoši likumam?
3. Kā veidosies Iesniedzēja uzņēmumu ienākuma nodokļa ikmēneša maksājums saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 10.panta pirmo daļu (ja Iesniedzējam uz gada sākumu nav pieejami bilances – 2020.gada pārskata dati)?

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējot Iesniedzēja iesniegumā ietvertu faktu aprakstu, no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Atbildot uz iesniegumā uzdoto pirmo jautājumu, paskaidrojam.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 3.panta pirmajā daļā noteikts, ka ar nodokli tiek aplikts iekšzemes nodokļa maksātāja taksācijas perioda (kalendārā gada) aplikamo ienākumu apjoms.

Tādējādi fiziskā persona par saviem taksācijas gadā gūtajiem ienākumiem maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Atbilstoši iesnieguma faktu aprakstam Iesniedzējs plāno saņemt aizdevumu no Iesniedzēja dalībniekiem. Iesniedzējs saskaņā ar aizdevuma līgumu izmaksās dalībniekiem procentu maksājumus.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8.panta trešās daļas 13. un 21.punktu pie pārējiem fiziskās personas ienākumiem, par kuriem ir jāmaksā nodoklis, tiek pieskaitīti procentu ienākumi un tiem pielīdzināmie ienākumi, arī ar procentu ienākumu saistītie ienākumi un citi ienākumi, kas nav minēti šā likuma 9.pantā.

Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumu Nr. 899 “Likuma Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normu piemērošanas kārtība” 23.punktā noteikts, ka piemērojot likuma 8.panta trešās daļas 21.punktu, ja nodokļa maksātājs – fiziska persona saņem no aizņēmēja parāda atmaksu (tādu pašu naudas summu vai lietu daudzumu, kādu aizņēmējs saņēmis), šā parāda atmaksa nav uzskatāma par aplikamo ienākumu neatkarīgi no tā, vai atmaksa notiek tieši vai ar trešās personas starpniecību.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.⁹ panta vienpadsmitajā daļā noteikts, ka ienākumu no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums, veido

procentu ienākums un tam pielīdzināms ienākums, arī ar procentu ienākumu saistīts ienākums.

Tādējādi aizdevuma atgriešana neveido Iesniedzēja dalībniekam ar nodokli apliekamo ienākumu, savukārt procentu ienākums par izsniegto aizdevumu Iesniedzēja dalībniekam veido ar nodokli apliekamu ienākumu kā ienākumam no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 2.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktā noteikts, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāji ir visi šā punkta apakšpunktos minētie saimnieciskās darbības veicēji – iekšzemes uzņēmumi.

Saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 4.panta pirmajā daļā noteikto šā likuma 2.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētajiem nodokļa maksātājiem ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā bāze veidojas, summējot taksācijas periodā Latvijā un ārvalstīs aprēķinātos objektus, kas minēti likuma 4.panta otrajā daļā.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 4.panta otrās daļas "c" apakšpunktā noteikts, ka šā likuma 2.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā minētajiem nodokļa maksātājiem ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē ietver nosacīti sadalīto peļņu, kas ietver palielinātus procentu maksājumus, kas aprēķināti saskaņā ar šā likuma 10.pantu.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 4.panta trešajā daļā noteikts, ka šā panta otrās daļas 2.punkta "a" un "f" apakšpunktu nepiemēro izdevumiem, no kuriem ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Tādējādi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums paredz neiekļaut ar nodokli apliekamajā bāzē ar saimniecisko darbību nesaistītos izdevumus, kas aprēķināti saskaņā ar šā likuma 8.pantu un labumus, kurus nerezidents piešķir saviem darbiniekiem vai valdes (padomes) locekļiem, neatkarīgi no tā, vai saņēmējs ir rezidents vai nerezidents, ja tie tiek attiecināti uz pastāvīgās pārstāvniecības darbību Latvijā, no kuriem ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Nemot vērā minēto Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 4.panta trešās daļas nosacījums neattiecas uz palielinātiem procentu maksājumiem, kas aprēķināti saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 10.pantu.

Atbilstoši Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 10.panta pirmajai daļai ar nodokli apliekamajā bāzē iekļauj procentu maksājumus proporcionāli tam, kādā apmērā pārskata gada parādu saistību (par kurām aprēķināti procentu maksājumi) vidējais apjoms pārsniedz summu, kura vienāda ar četrkārsotu nodokļa maksātāja uzņēmuma gada pārskatā atspoguļoto pašu kapitāla apjomu (pārskata gada sākumā), kas samazināts par ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezervi un citām rezervēm, kuras nav radušās peļņas sadales rezultātā.

Tādējādi, piemērojot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 10.panta pirmo daļu, ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē var tikt iekļauti

procentu maksājumi par aizņēmumu no fiziskās personas Latvijas rezidenta, neatkarīgi no tā, ka procentu maksājumi veido fiziskās personas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamu ienākumu, no kura tiek ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” noteiktajā kārtībā.

Atbildot uz iesniegumā uzdoto otro jautājumu, paskaidrojam.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 15. panta piektā daļa nosaka, ka nodokļa likmi 20 procentu apmērā piemēro ienākumam no kapitāla, tai skaitā no kapitāla pieauguma.

Ņemot vērā minēto, procenta ienākumam piemēro iedzīvotāju ienākuma nodokli 20 procentu apmērā.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 16.¹ panta devīto daļu par procentu ienākuma gūšanas dienu un attiecīgi arī par procentu ienākuma izmaksas dienu šā likuma izpratnē uzskata dienu, kad fiziskajai personai rodas tiesības neierobežoti rīkoties ar attiecīgo ienākumu saskaņā ar noslēgto līgumu vai likumu un attiecīgais ienākums kļūst pieejams šai personai tās norādītajā veidā un kārtībā.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 17.panta desmitās daļas 13.punktā noteikts, ka no fiziskās personas ienākumiem, kurus izmaksā komersanti, individuālie uzņēmumi (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības), kooperatīvās sabiedrības, nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības, iestādes, organizācijas, biedrības, nodibinājumi un fiziskās personas, kuras reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicējas, ja tie nav saistīti ar darba attiecībām un nav atbrīvoti no aplikšanas ar nodokli, ienākuma izmaksātājs ietur nodokli ienākuma izmaksas vietā un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 23. datumā. Pie šādiem ienākumiem pieder procentu ienākums.

Ņemot vērā minēto, Iesniedzējs iedzīvotāju ienākuma nodokli dalībnieka ienākumam no aizdevuma procentiem ietur izmaksas vietā un iemaksā to budžetā ne vēlāk kā ienākuma izmaksas mēnesim sekojošā mēneša 23. datumā, piemērojot nodokļa likmi 20 procentu apmērā.

Iesniegumā minētais procentu aprēķins ir korekts.

Atbildot uz iesniegumā uzdoto trešo jautājumu, paskaidrojam.

Atbilstoši likuma “Par grāmatvedību” 11.panta pirmajā daļā noteiktajam, uzņēmums, kas uzsāk darbību, veic inventarizāciju, kurā nosaka visas uzņēmuma mantas un lietojumā esošās mantas apjomu dabā, kā arī salīdzina uzņēmuma un debitoru un kreditoru prasījumu un saistību summas. Inventarizācijas rezultātus atspoguļo inventarizācijas sarakstos. Mantas, arī prasījumu un saistību novērtēšanu izdara normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Turpmāk šādu inventarizāciju veic katra pārskata gada beigās, kā arī izbeidzot uzņēmuma darbību vai reorganizējot to vai tad, ja ir pasludināts juridiskās personas vai fiziskās personas – šā likuma subjekta – maksātnespējas process vai ja, pamatojoties uz komersanta lēmumu, ir apturēta vai atjaunota tā darbība.

Likuma “Par grāmatvedību” 13.panta pirmajā daļā noteikts, ka uzņēmuma darbības sākumā, pamatojoties uz likuma “Par grāmatvedību” 11.pantā noteiktās

inventarizācijas datiem, uzņēmums sastāda sākuma bilanci. Uz sākuma bilanci attiecas visi tie paši noteikumi, kuri attiecas uz gada pārskata bilanci.

Tādējādi uzņēmums, uzsākot darbību, veic inventarizāciju un, pamatojoties uz inventarizācijas datiem, atbilstoši Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma nosacījumiem sastāda sākuma bilanci.

Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 13.panta otrajā daļā noteikts, ka finanšu pārskatam ir jāsniedz paties un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem (aktīviem), saistībām, finansiālo stāvokli un peļņu vai zaudējumiem, bet vidējas sabiedrības un lielas sabiedrības gada pārskatam – arī par naudas plūsmu.

Atbilstoši Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 10.panta pirmajā daļā noteiktajam bilanci sagatavo, pamatojoties uz šā likuma 1.pielikumā noteikto shēmu.

Saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 1.pielikumā noteikto shēmu bilances pasīva iedaļā “Pašu kapitāls” norāda turpmāk minētos posteņus:

1. Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls).
2. Akciju (daļu) emisijas uzcenojums.
3. Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve.
4. Finanšu instrumentu patiesās vērtības rezerve.
5. Rezerves:
 - a) likumā noteiktās rezerves,
 - b) rezerves pašu akcijām vai daļām,
 - c) sabiedrības statūtos noteiktās rezerves,
 - d) rezerves, kas novirzītas attīstībai,
 - e) ārvalstu valūtu pārrēķināšanas rezerve,
 - f) pārējās rezerves.
6. Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi.
7. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi.

Tādējādi iesniegumā aprakstītajā situācijā, sagatavojot Iesniedzēja sākuma bilanci, bilances pasīva iedaļas “Pašu kapitāls” postenī “Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)” jānorāda Iesniedzēja pamatkapitāls tā dibināšanas brīdī, proti, iesniegumā minētā summa – 2800,00 EUR. Tā kā konkrētajā situācijā Iesniedzējam pašu kapitālu veido tikai pamatkapitāls 2800,00 EUR apmērā, tad postenī “Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)” norādītā summa vienlaikus ir uzskatāma arī par pašu kapitāla vērtību Iesniedzēja pārskata gada sākumā.

Saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokli 4.panta piekto daļu šā panta otrās daļas 2.punkta “b”, “c”, “d”, “e”, “f”, “i”, “j” un “k” apakšpunktā minētos objektus iekļauj pārskata gada pēdējā taksācijas perioda ar nodokli apliekamajā bāzē.

Tādējādi, veicot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 10.panta pirmajā daļā noteikto pieļaujamo procentu maksājumu aprēķinu, iesniegumā aprakstītajā situācijā parādsaistības vidējais apjoms Iesniedzējam attiecināms pret

četrkāršotu Iesniedzēja sākuma bilancē norādīto pašu kapitāla summu 2800,00 EUR un procentu maksājumu pārsnieguma summa saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 4.panta otrās daļas 2.punkta “c” apakšpunktu veido ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamu objektu un ir iekļaujama pārskata gada pēdējā taksācijas perioda ar nodokli apliekamajā bāzē.

Sniedzot uzziņu izmantotas šādas tiesību normas: likuma “Par grāmatvedību” 11.panta pirmā daļa un 13.panta pirmā daļa, Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 10.panta pirmā daļa un 13.panta otrā daļa, likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 3.panta pirmā daļa, 8.panta trešās daļas 13. un 21.punkts, 11.⁹panta vienpadsmitā daļa, 15.panta piektā daļa, 16.¹ panta devītā daļa, 17.panta desmitās daļas 13.punkts, Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 2.panta pirmās daļas 1.punkta “a” apakšpunkts, 4.panta pirmā daļa, otrās daļas 2.punkta “c” apakšpunkts, trešā daļa, piektā daļa un 10.panta pirmā daļa, Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumu Nr. 899 “Likuma Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normu piemērošanas kārtība” 23.punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101.panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektora p.i.

I.Kārklīņa